

Szerkesztőség kiadó-
hivatal és nyomda

Cluj-Kolozsvár, St. Baren
I. Pop. (Brassai-utca) 10.

Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 877
Zs. N. Sz. — — 538

Kéziratok kizárólag a
szerkesztőséghez cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza.

ÚJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉS ÁRA
Romániában

Egész évre — — 850
Félévre — — 400
Negyedévre — — 240
Egy hónapra — — 85
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 4 lei
Bukarestben — 5.—

Csehszlovákiában

Egy hónapra — ck 35.—
Egy szám — 150

1925 április 1 Szerda

Cluj-Kolozsvár ★ VIII. évfolyam ★ 76 szám

5685. Niszán 7

Elnökválasztás után

Megdőböntő az az élehetlenség, az a ziláltság, az a tájékozatlanság, az a tényleges hatalommal való élni nem tudás, melyről a német demokrácia a lezajlott elnök választáson tett bizonyosságot. A német baloldali pártok tényleges, imponáló számbeli többsége mellett a monarchista jobboldal relatív többségre tudott szert tenni. Olyan lesújtó tény ez, mely a legélesebb kritikát hívja ki a német demokrácia politikai iskolázatlansága felett, s mely megerősíti azt a feltevést, hogy a reakció a maga fölényes drilljével, szervezetségével a demokrácia tényleges erejével szemben könnyen arathat győzelmet mindenütt.

Ugy látszik, van abban sok igazság, hogy egy eszme életképessége, meggyőző ereje nem elég a boldogulás üdvösségéhez és a politikai adminisztrációt, a diplomáciai hajlékonyságot, a gyakorlati alkalmazkodást, a lélektani pillanatok kihasználását egyetlen fiatal párt sem nélkülözheti, ha érvényesülni akar. Egy politikai irányzat csak céljaiban lehet a jóhiszemű akaratok foglalatja, de nem ellenfeleivel szemben, akik — mint a reakció is — a tudatos rosszhiszeműség hozzáértő érvényesítésével tör hatalomra.

Sajnos, ezt a német demokrácia vezetői nem látják. Ahelyett, hogy a polgári és munkásdemokrácia egységes frontot alkotott volna az egységes reakció ellen, inkább kis, partikuláris küzdelmekben örölte és örli fel erejét. Ezzel szemben a reakció imponáló tudatossággal tudott kompromisszumot kötni a reakciós pártárványlatok között, mert megérezte, hogy nagy érdekeinek diadalra jutása fontosabb az egyes pártok morális sikerénél.

Jarres tízmillió szavazatával szemben a demokratapártok tizenhatmillió szavazatot adtak le. Ha a demokrácia kompromisszumot kötött volna, akkor olyan fölényes győzelemmel jött volna ki a választásból, amely végleg megsemmisítette volna a reakciós törekvések fekete reményeit. Igaz, hogy a német demokráciának sok mindennel kellett megküzdenie, sok olyan akadállyal, melyeknek nemlétezése esetleg kedvezőbb viszonyok közé juttatták volna. A jobb- és baloldali szélsőségek, különösen pedig a kommunista agitáció rengeteget rontottak a német demokrácia esélyein. Am az igazi erő a küzdelem hevében érvényesül s így a német demokrácia nehezen kaphat feloldozást önmaga ellen elkövetett bűnei alól.

A német demokrácia forradalmi megszületése óta állandóan csak gyávaságának és ingadozó szellemének adta tanujelét. Bizalmatlanság szelleme költözött a polgári demokrata pártok és a szociáldemokrácia vezérei közé. Ezt a bizalmatlanságot főleg a szociáldemokrata párt belső bajai szülték, azok a visszaélések, melyeket nemrégiben még széltében-hosszában pertraktált az egész világ sajtója.

Mindez azonban csak megerősíti azt a szabályt, hogy az egységes reakcióval szemben, — mely a demokrácia minden belső kisiklásából harsogó propaganda-anyagot gyur össze — csak egységes demokrata-fronttal lehet sikeresen hadakozni.

Talán most, a tizenkettedik órában felelszél a német demokrácia és külső eszközeiben tanulni fog az egységes reakciótól. Talán felismeri, milyen veszélyt rejt a köztársaságra, az egész német dolgozó népre a reakció előretörése — és végül is kompromisszumban egyesíti az egyes demokratikus pártokat. Ha ezt elmulasztja, most is elmulasztja, akkor föltétlenül megkondul feje fölött a lélekharang. A reakció nem fog ismerni kegyelmet s ha hangoztatja is az alkotmányhoz való ragaszkodását, a valóságban annak megsemmisítésére fog törni, sőt győzelme esetében meg fogja kezdeni soha el nem maradó

megtorlási inkvizícióját.

A német demokrácia pedig mindezekért csak önmagát vádolhatja majd; nincs demokratikus közvélemény, mely felmentené bűne alól. Erő-

telen, gyáva, megalkovó volt s ha most is a marad, úgy megérdemli bukását, mely pedig a egész európai demokrácia szörnyű vereségé fogja jelenteni.

Két hónapon belül...

Averescu tábornok biztosan számít rá, hogy júniusban átveheti a kormányt

(Bucuresti-Bukarest, március 31. Az Új Kelet tudósítójától.) Évek óta nem volt Romániában választás, amely annyira foglalkoztatta volna a politikai közvéleményt, mint a szászrégeni képviselő- és gorgji szenátorválasztás. Az ellenzéki és független lapok nap-nap után hasábkon keresztül világítják meg a két választás minden egyes epizódját és különösen azt hányják sürün szemére Gogának, hogy a magyarok segítségével jutott be a parlamentbe.

A „Cuvantul“ a szászrégeni választásban fontos belpolitikai fordulatot lát és a liberálistájt Goga-támogató magatartását állhatatosan azzal magyarázza, hogy Bratianu Averescut szemelte ki utódjának. De különösen fájlalja, hogy ezt a fontos politikai változást a magyarság szavazatai döntötték el.

Mit fog szólni a népszövetség, — írja többek között a „Cuvantul“ ha meg fogja tudni, hogy a kisebbségek, amelyek folyton az elnyomtatásról panaszkodnak, akkora politikai sullyal bírnak, hogy az ő akaratuk érvényesül az ország politikai életében.

Megvalósult a Lömaan Akkó-akció

Dr. Weisburg Chaim megvásárolta a városépítésre kiszemelt földterületet

(Cluj-Kolozsvár, március 31. Az Új Kelet tudósítójától.) Nagyjelentőségű értesítés érkezett a tegnapi nap folyamán a Lömaan Akkó-akció kolozsvári vezetőségéhez. Dr. Weisburg Chaim Haifából táviratilag közölte, hogy sikerült megkötnie az adásvételi szerződést az Akkó körül városépítési célokra kiszemelt földterületekre vonatkozólag. Ezek szerint az erdélyi zsidóság nagystílű palesztinai városalapítási terve a megvalósulás stádiumába lépett. Ma még át sem tekinthető, hogy milyen óriási perspektívákat nyit meg a szerződés megkötése a Lömaan Akkó-akcióban résztvevők számára. Hiszen köztudomásu, hogy az akkói öbölben elterülő földek, amióta nyilvánosságra jutott az angol kormánynak az a befejezett elhatározása, hogy a nagy kikötőt Haifa körül építi

meg, ngrássonként emelkedtek és már nyolc-tízszeres árat ígérnek a föld dunamjáért.

Dr. Weisburg Chaim távirati értesítése szerint április nyolcadikán érkezik vissza Kolozsvárra és pészach félünnepén részletesen be fog számolni utjának eredményéről az akció résztvevőinek. Azok a tagok, akik az utolsó megbeszélésen részt vettek, illetve mint kiküldöttek megjelentek, külön meghívót fognak kapni a pészach félünnepén tartandó értekezletre.

A Lömaan Akkó-akció vezetősége ezúton is felhívja azokat a jegyzőket, akik befizetésekkel hátralékban vannak, hogy legkésőbb április hó 10-éig tegyenek eleget fizetési kötelezettségeiknek, mert ellenkező esetben jegyzésük töröltetni fog.

Éjjeli üléseket tart a kamara

Igazolták a gorgji választást

(Bucuresti-Bukarest, március 31. Az Új Kelet tudósítójától.) A kamara mai ülésén, parlamenti iniciatívára, megváltoztatták a napirendet és mindenekelőtt a tartalékos tisztek helyzetének módosításáról szóló törvényjavaslatot tárgyalták le. A törvényjavaslatot a kamara vita nélkül megszavazta.

Ezután Leonte Moldovan liberális képviselő emelkedett szólásra s kérte a kamarát, hogy bizza meg Bratianu Jonel miniszterelnököt, keresse fel az uralkodót, biztosítsa a törvényhozó testület tagjainak ragaszkodásáról s kivánjon nekik minél gyorsabb gyógyulást. Moldovan képviselő beszédét óriási tapsvihar követte, majd Jorga emelkedett szólásra, aki a nemzeti párt nevében kijelentette, hogy függetlenül attól a gondolattól, vajjon kormányra kerül-e a nemzeti párt, vagy nem, ők is szívvel, lélekkel csatlakoznak Moldovan képviselő indítványához, annál is inkább, mert a nemzeti párt mindig híven szolgálta az uralkodót.

Időközben megérkezett Mihalache is, aki, amint értesült Moldovan indítványáról, nyomban szólásra jelentkezett és kijelentette, hogy a parasztpárt is gyors gyógyulást kíván az uralkodónak.

Ezután Tomulescu képviselő interpellált Pantea őrnagy érdekében, akit noha a katonai

becsületbírószág már két hónappal ezelőtt igazolt az ellene felhozott vádak alól, most mégis hadbírószág elé állították. Mardarescu hadügyminiszter nyomban válaszolt az interpellációra és kijelentette, hogy a becsületbírószág verdiktje egyáltalában nem jelentheti azt, hogy valaki megmenekülhet tettének törvényes következményei elől.

Több képviselőnek a közigazgatási reform törvényjavaslatához való hozzászólása után a kamara elhatározta, hogy holnaptól kezdve éjjeli üléseket is fog tartani, hogy a Ház munkaprogramját a husvéti szünidőig befejezhesse. Ezután az ortodox egyház új szervezetéről alkotott törvényjavaslatához szólottak többen hozzá.

A szenátus mai ülésén igazolták a gorgji választást.

Vintila Bratianu pénzügyminiszter betérjesztette a nyugdíjtörvény javaslatot, amelynek vitáját holnap kezdik.

Elesett a felkelő kurdok egyik vezére

Angora, március 31. A kormánycsapatok feltartóztatlanul haladnak előre. A felkelők egyik vezére: Mehmed sejk elesett. A napokban a lázadók teljes visszaverése várható.

Fölmentették állásától Marostorda prefektusát

Állítólag a szászrégeni választások miatt

(Bucuresti-Bukarest, március 31. Az Uj Kelet tudósítójától.) Beavatott politikai körökből nyert értesülés szerint a kormány elhatározta, hogy Marostorda vármegye prefektusát, Mayor G. Victort felmenti hivatalából és egyelőre rendelkezési állományba helyezi. A vármegye ügyeinek vezetésével egy közigazgatási inspektort fognak megbízni.

Ellenzéki körökben nyíltan beszélnek róla, hogy Marostorda vármegye prefektusának elmozdítása azért történt, mert a prefektus a szászrégeni választások alkalmával a nemzeti párttal szimpatizált, vagyis szembehelyezkedett a liberális kormány utasításaival, amelyek állítólag arra hívták fel a prefektust, hogy a Goga megválasztását támogassa.

Balfour és Thomas cikkei az egyetemről

A zsidó főiskola

Irtta Albert Thomas

a népszövetség nemzetközi munkaügyi hivatalának elnöke

„Népek vándorolnak a világosság felé.”

Ezsaiás

A remény és öröm felmagasztosult érzésével köszöntöm a jeruzsálemi egyetemet!

A háboru sötét óráiban ugy tetszett nekünk, (lehetséges, hogy csak fantazmagória volt, de mindenesetre hittünk benne) hogy lehetségessé válik majd megteremteni a békés emberiséget. Attól a pillanattól kezdve ébredt fel bennem a cionizmus bátor törekvései iránt való szenvedélyes érdeklődésem, amikor módomban volt Palesztina ujjáépítésében a történelem legrendkívülbb jelenségét megismernem. A cionizmus, véleményem szerint nemcsak azt tette lehetővé, hogy elnyomott néptömegek számára menedék és új otthon létesüljön, hanem a cionizmus megjelenési formáiban beható kifejezője a népek ama jogának, hogy nép szellemüket egész tisztaságukban hirdethessék és hogy az emberiség családjában betölthessék a nekik szánt szerepet. Ebből a szempontból a Cionba való visszatérést grandiózus műnek kell tekintenem, amelynek teljesülését kell, hogy szívében viselje minden ember, aki át van hatva a béke ideáljától.

Egy népnek azonban csak akkor van állama, csak akkor van joga a modern világban a sajátos életre, ha el van határozva arra, hogy lelkiismeretesen beilleszkedik az összeműködés magasabb egységébe és hajlandó az emberiségről dolgozni is.

Mi haszon lenne a nemzetiségek ujjáélesztéséből és újra való feltámasztásából, ha a népek nem teljesítenék kötelességüket abban az irányban, hogy egymás segítségére legyenek és nem

ébrednének az emberiség egységének tudatára.

A jeruzsálemi egyetem, a cionista mozgalom természetes gyümölcse és Izrael szülőföldjéhez való szeretetének szimbóluma ismét betölti majd ama néphivatását, amely elsőnek hirdette a szociális erkölcs terékeny gondolatát. A föld mély barázdáiban dolgozó szántó-vető Izrael gyönyörű és egyszerű álmát és áldásos akarátát hintette a világra és hivatva van ugy multjánál, de még inkább jövőjénél fogva arra, hogy ez az akarat és álom valósággá váljon. Nem lehet eléggé ismételn: az emberek, akik ma annyi merészséggel központot teremtenek a zsidó nép számára Palesztinában, nem is gondolnak arra, hogy egy agresszív nacionalizmust segítsenek új életre. Amikor megvetik lábukat a próféták szeretett talaján, nem gondolnak másra, mint arra, hogy megtalálják azt az igazságot, melyre ez az összetört világ vár nem minden reménység nélkül a szívében.

Az egyetemre még más feladat is vár. A zsidók civilizációja a szenvedések világában született. Szüneteltek a fajok ellentételeiből és gyűlölködéséből származott és a harcban teljesedett be. A mi napjainkban, amikor az emberiség kínosan igyekszik a kiengesztelődés és pedig az igazságosságban való kiengesztelődés útját megtalálni, nem-e legfőbb feladata ennek az egyetemnek, hogy mindenekelőtt előljárjon a jó példával. A héber egyetem képezi majd a Kelet és Nyugat közötti hidat. Kell, hogy törekedjen e két világ áthidalására épügy, mint ahogy a strassburgi egyetemünk hivatása a Franciaország és Németország közötti értelmiségi kapcsolatok megteremtése.

Jeruzsálemi egyetem! A két szó magában foglalja a legsodálatosabb programot. Jeruzsálem szimbóluma az új otthon iránt való hitnek, a megrendíthetetlen bizalom szimbóluma az emberiség iránt, az emberi jóság felé, kifejezője a legfőbb ideálnak, amit az emberi lélek felfogni képes. Egyetem! E szó fogalma templom,

ahol ember emberrel dolgozik együtt, hogy egy eszmének életet és igazságot adjon.

Az egész civilizált emberiség kell, hogy a béke diplomáit tekintve a jeruzsálemi egyetem, melyben a zsidó szellemnek husz évszázados harcok és fájdalmak után azon kell igyekeznie, hogy a világ egyesítése felé irányított koncepciók általános profécias erejét megmutassa a zsidó világban is megtartásáért.

A héber egyetem

Irtta Lord Balfour

A héber egyetem, amelynek meguyításával engem tiszteltek meg, több egy tisztára tudományos vagy kulturális eseménynél, szimbóluma ez egy olyan műnek, amelyre a történelemben először vállalkoztak: egy országot ideális erővel felépíteni. E világtörténeti tény nem lehet szokványos mértékkel mérni, mert a zsidóság esete maga is minden tekintetben kivételes eset, amely a rendes törvények és maximákon kívül esik.

Az ország, ahol az ujjáépítés végbemegy, kicsiny és nagy nehézségeket kell leküzdenie. Más népuél e nehézségek talán leküzdhetetlenek; nem úgy a zsidó népuél, amelynek megvannak a feltételei ahhoz, hogy Palesztinát a zsidó nép egy fontos része számára kényelmes otthonná fejlessze, éppen az ősi ideál erejénél fogva, amely ideált a zsidóság örökké ébren tartja. Az ujjáépítés végrehajtásához szükség van ügyességre, megfelelő tudásra, kitartásra és tökére. Senki nem kételkedhetik abban, hogy a zsidók e szükséges tulajdonságok fölött megfelelő mértékben rendelkeznek. A zsidók, akik a technika terén nagy mértékben hozzájárultak a mai kutatás eredményeihez, saját országukban is megmutatták, hogy elhivatottak arra, hogy a maguk mesterei lehessenek.

Ami pedig a tőkét illeti, rá kell mutatnom arra, hogy a legszegényebb zsidók is mindig készek voltak áldozatokkal hozzájárulni a mű eredményességéhez és ez garancia a siker irányában.

Mindenhez azonban szükség van az idealizmus hajtó erejére. Aki képtelen az idealizmusra, az képtelen a cionizmust felfogni és képtelen hozzájárulni, hogy a cionizmusból alkotás fejlődhessen. A zsidóság ideális erőt azonban számomra és az egész világ számára biztosíték, hogy az ujjáépítésnek sikerülnie kell. Az eredmények ma már láthatók és éppen az egyetem megnyitása az a mű, amely az ideál erejéből születve, hivatva van szolgálni az ideált. Ez megerősíti régi meggyőződésemet, hogy Palesztina ujjáépítésének sajátos művét csakis a cionizmus eszménye teszi lehetővé, amely eszme mindinkább az egész zsidóság ideáljává válik.

Korai pészach

Irtta Sólem Aléchem

VI.

Az ujkor találmányai közül kétségtelenül a telefon egyike a legimpozánsabbaknak és a leghasznosabbaknak. Ennek köszönheti Narrenberg városa, hogy egy félórán belül megtudta, miszerint Németország fővárosa, a zsidó Berlin szinte egész hónappal mulasztotta el a szent pészachot. Miközben a narrenbergiek chól hamoed második napját tartják, a berliniek még csak purimot ünnepelnek. A narrenbergi hitközség a híren nagyon meglepődött és azonnal tudni akarta, hogy mit szól hozzá „a mi rebenk”. Elmentek az egyszemélyben rabbi, doktor és hitszónokhoz, akit éppen egy sürgöny fogalmazása közben találtak, melyben azt kérde berlini kollégájától (aki szintén rabbi, doktor és hitszónok), hogy milyen ünnepek van jelenleg Berlinben. Még ugyanaz nap késő délutánján megjött Berlinből a válasz, amely röviden és érthetően csak ennyit mondott: Susánpurim.

Telefonon azonnal értesítették az egész hitközséget a dologról és mindenkit felszólítottak, hogy a luáchoz figyelmesen nézzenek — a dátumnak — utána. És Narrenberg városa hozzáfogott a luáchoz tanulmányozni, de olyan buzgalommal, mintha legalább is a világ végét akarná megtudni. Maradjunk azonban csak az igazsághoz hívek: Narrenberg igazán finom város és zsidó lakosai tényleg finom és tisztességes emberek.

Sok olyan tudós azonban, aki a luáchoz értene, nem igen akadt közöttük. Az egyetlen tudós, aki zsidó szót értett, a „Dreyfuss Mátyás” híres nevét viselte. Az olvasó ne higye, hogy ez az ember testvére a mi világhírű mártírunknak, Dreyfuss Alfréd kapitánynak. A narren-

bergi Dreyfuss Mátyás az ottani kórusos zsinagógának sámesze és hitközségi saktere. Hogy hogyan jutott ehhez a névhez, azt ne is kérdezzék. Hiszen van Narrenbergben egy másik zsidó, egy szegény ördög, kinek minden kérésére a kaddis mondásból kerül ki és akit Rothschild Nathanielnek hívnak. Egy szegény nyomorult és sánta eipész nem restelli a Heine Henrik nevét viselni, sőt van még egy Börne Lajos nevű borbély is, ugy, hogy szegény társaságból még csak egy Spinoza Baruch nevű csizmatyító hiányzik. Nincsen ugyan kizárva, hogy valahol az utcán ödög ott egy Spinoza Baruch is, nekem azonban még eddig nem volt szerencsém vele találkozni.

Térjünk azonban vissza a narrenbergi tudósokhoz. Amidőn Dreyfuss Mátyás a dolgot meghalotta, a luách tanulmányozására sokkal nagyobb buzgalommal vetette magát, mint az egy olyan tudóshoz illik, aki sámesz, sakter és amellet a Dreyfuss nevet viseli. Addig töpregett, amíg a helyes utra jött rá.

Azt kérdezte ugyanis, hogy hová lett a vőadár, mert ahogy az előző évekből emlékezett, ennek az évnek, ördögadta, szökőévek kellett lennie. A bizonyítékokat az orgonista, Spielhagen Frigyes (keresztény ember, aki a zsinagógában az orgonát kezelte a nagy ünnepeken) szolgáltatta, aki azt mondta, hogy nekik is szökőévük van most! Ezzel a súlyos adathalmazzal a tudós Dreyfuss, a rabbi, doktor és hitszónokhoz ment és mind a ketten újból neki-ültek a luách tanulmányozásának. Így történt a katasztrófális felfedezés, amit mind a ketten észrevettek, hogy a naptár nem az 5668 ik, hanem az 5658-ik évről való, tehát tíz évvel elötlött.

Ennek az igaz történetnek a szerzője meg-

köszöni az olvasónak, hogy annyi fáradságot vett magának, hogy az elbeszélést végig meghallgassa. Most az olvasóra bizzuk, hogy elképzelje, ami Narrenberg városában történt, amikor a narrenbergi zsidók a rebbetől magától tudták meg, hogy milyen korán ünnepeltek ők a szent pészachot. Sok erős kifejezést használhatnák, mint például: megrázkódtatta, lesújtva, magukon kívül stb. De érzem, hogy ez nem lenne az igazi, banális lenne. A legjobb kifejezés erre: m-e-g-s-e-m-m-i-s-ü-l-v-e!

Képzelték csak el — egy egész félesztendő — át a város hamisan élt, a régi, tízévvvel elelőtti luách szerint. Az ünnepeket nem a maguk idején ünnepeltek, pászkat ettek, amikor minden zsidó még Hámánt kerепelte ki. És a barmicovák, a jahrzeitok, a kaddisok?

És kinek a hibája volt ez? Egy kis zsidóé, egy senkié, egy menekülté! — Ó, az a lengyel zsidó! kiabálták a narrenbergi zsidó dácsok és fogukat csikorgatták. Ha Narrenbergbe jönne a szöforim-batyujával, ép börrrel nem menne innen el!

A mi lengyel zsidónk, Pinkusz Pinchesz pedig ezenközben sok más szintén kiütöttel az óriáshajón ült, amely büszkén és vágatva szántotta a tengert — Hamburgból Newyorkba. Mind a nagy szerencse mellett, amellyel a dácsok közt dolgozott, még alig tudott magának a fedélközre egy hajójegyet szerezni. És most megy az aranyországba, amelyet Kolombusz fedezett fel, hogy a szegényeknek, a mindenkitől elűzötteknek, kitaszítottaknak, kiraboltaknak és meggyalázottaknak a lehetőségét nyujtsa, hogy ott, ha nehezen is, de becsületesen és tisztességgel a falat kenyert megkereshessék. Olvasók, kívánjunk neki mind közönségesen egy vidám, kóser pészachot!

(Vége)

Fischer Ernő fordítása

„Bezárt

Interme

Cluj-Koludósítójától. sem lehet kibővíteni, állandó a nyok, fűrgő üköl, nagyhasu kal minden különben komoly elfogultságot és sóra s végigné fájdalmat, elkeban. A külégzisztenciákról rasztaló itélete félénk polgárok nap-nap után kedők. Néhány fölött itélkezne rem nap-nap emberekkel és kiegészítője e

Kriminalisztika ügyészség körülete van sűrűn jöttek elmondani viselőihez.

A napos ügymaradhatatlan nosztevőket lehet a vizsgálobíró más után. Nem fogház felé tere

Ma délelőtt lyosón a fáládá a helyen megszűny olyan szivsenki sem állta

— Miért szivsenki sem állta

Az asszony a arcát s paraszti panaszkodni kezd

— Bezárták vasrácsos ablakok ügyészségi fogház ide látszottak.

— Bezárták kicsi Juli leányom, a leánykám Szabó nagyságához pénzt, hogy legyen tanuljon egy kis nagyon jó dolga

zöld fesztérben, jár. Meg színház drága kicsi leány neki egy cugsfürdő Aztán Szabó nagy Nem is csuda, ma A tegnap aztán, embertől, hogy a vitték az utcán...

Az asszony is Feketekendőjével

— Azt mondták, hogy a gépet lopott el s instálom ez egy neveltem az én Neki volt elég ingfalubíró volt...

Az asszony könyei bánaatra néha enyhült a hangja.

— Nahát nem ártatlan. Még ma

— Isten áldja, kodott a szegény tudtam én azt, hogy ingeket lopjon, ezt

A kicsi Julit az ügyeletes ügyész ten rebentek meg mébe mondták a vá és fuldokolva beval

Az ügyész mit ezt a megriadt kis szerint előzetes letar a kicsi Julit egy s

Tavaszi

„Bezárták a kicsi leányomat“

Intermezzo a kolozsvári ügyészségről

Cluj-Kolozsvár, március 31. Az Uj Kelet tudósítójától.) A törvényszék épületét, sajnos, soha sem lehet kihaltak mondani. Lépcsőn le, lépcsőn fel, állandó a hullámozás. Veszekedő parasztasszonyok, ürge ügyvédbojtárok hónuk alá nőtt aktákkal, nagyhasú prókátorok levett kalapu paraszttal minden nap élénken és változatosan tarkítják a különben komoly épület belsejét. Az ember bizonyos elfoglaltságot érez, mikor bekerül egy hideg folyosóra s végignézi a különböző emberarcokon. Örömet, fájdalmat, elkeseredést lát az érzelmek ősi alakjaiban. A különböző terméken ugyanis néha élet-egzisztenciákról mond a bíróság kedvező, vagy marasztaló ítéletet. Rögözmés pereskedők, elfogult, félénk polgárok, elszánt örökséghajászok állnak nap-nap után a zöldasztal előtt. Ezek polgári pereskedők. Néhány ajtóval tovább már az ezerarcu bűn fölött itélkeznek a feketetaláros bírák. A nagy terem nap-nap után zsúfolva van az elhibázott életű emberekkel és a szuronyos örök nem maradható kiegészítője e komor aktusoknak.

Kriminalisztikai szempontból legérdekesebb az ügyészség környéke. A hosszú folyosó nap-nap után tele van siránkozó emberekkel, kik panaszaikat jöttek elmondani a földi igazságszolgáltatás képviselőihez.

A napos ügyész szobájából kihallatszanak az elmaradhatatlan vallatások hangjai és megrögzött gonosztevéket lehet látni, amint vigyorogva lépnek ki a vizsgálóbíró szobájából egy „jól sikerült“ vallomás után. Nem törődnek azzal, hogy az ügyészségi fogház felé tereli őket a puskás őr.

Ma délelőtt egy feketekendős asszony sirt a folyosón a fászlára borulva. Amint említettük, ezen a helyen megszokott dolog a sírás. De ez az asszony olyan szívbeljövően hullatta könnyeit, hogy senki nem állta meg, hogy meg ne kérdezzék tőle:

— Miért sír néni?

Az asszony a kérdésekre felemelte könnyben ázott arcát s paraszti bőbeszédűséggel, el-elcsukló hangon panaszkodni kezdett:

— Bezárták a kicsi leányomat, instálom, oda a vasrácsos ablakok mögé s kimutatott kezével az ügyészségi fogház pókhálós ablakai felé, amelyek ide látszottak.

— Bezárták instálom — sirt az asszony — a kicsi Juli leányomat. Monostoriak vagyunk, instálom, a leánykamat most két éve hoztam be a Szabó nagyságához. Gondoltam, keressen egy kicsi pénzt, hogy legyen neki is boxcipője, meg aztán tanuljon egy kis városi beszédet. Hát, instálom, ott nagyon jó dolga volt, mikor kijött Monostorra néha zöld fesztérben, hát eldicsekedett, hogy ő moziba is jár. Meg színházba is. Egészen elurasodott az én drága kicsi leányom, mert már udvarolni kezdett neki egy cugsfűrer is a Honvéd-utcai kaszárnyából. Aztán Szabó nagysága is nagyban diacsera a Julit. Nem is csuda, mert égett keze alatt a munka... A tegnap aztán, instálom, hírt kaptam egy tejesembertől, hogy a kicsi Julimat a rendőrök végigvitték az utcán...

Az asszony ismét keserves sírásokba kezdett. Fekete kendőjével vörösré törülte szemeit.

— Azt mondták, hogy Szabóné nagyságától ingeket lopott el s azokat rajta találták meg. Hát instálom ez egy nagy hazugság, mert én nem úgy neveltem az én leányomat, hogy ingeket lopjon. Neki volt elég inge. Az uram, isten nyugasztalja, falubíró volt...

Az asszony köré kis tömeg gyűlt. A keserves anyai bánatra néhány kőszívű ügyvédnek is megnyúlt a hangja.

— Nahát nem kell sírni néni! A Juli biztosan ártatlan. Még ma kiengedik.

— Isten áldja meg a nagyságos urat — bálkodott a szegény asszony könnyes szemekkel, — tudtam én azt, hogy ártatlan a Juli, hogy épen ingeket lopjon, ezt már el nem hiszem...

A kicsi Julit ezalatt szigorú hangon vallatta az ügyeletes ügyész. A tizenhat éves cselédnek ijedten rebentek meg nagy barna szemei, mikor szemébe mondták a vádakat. Kötényébe temette arcát és fuldokolva bevallott mindent.

Az ügyész mit tehetett mást, bár sajnálta — ezt a megriadt kis parasztleányt, a törvénykönyvek szerint előzetes letartóztatásba helyezte. A börtönőr a kicsi Julit egy sötét zárkába kísérte.

Ma kezdődik az erdélyi sekelakció

Abból az alkalomból, hogy országrészünkben ma április 1-én kezdődik a sekelakció, az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség kisintézőbizottsága a következő felhívást intézi Erdély zsidóságához.

Erdély zsidóságához!

Nincsen ma már Erdélyben egyetlen gondolkodó zsidó sem, aki a közelmúlt idők keserves tapasztalataiból ne tudná, hogy a zsidó kérdés az egész világon a legsürgősebb megoldásra vár. A háborus évek, de különösen a háboru utáni idők végleg lerombolták az évszázados hazugságok illúzió-várát és ma már mindenki tudja, hogy mindannyiszor, amikor a zsidók nemzsidó vonatkozásban szerepelnek a közélet porondján, ők a bűnbakjai minden bajnak és társadalmi, vagy gazdasági katasztrófának. Ma már mindnyájan leszámoltunk a régi struccpolitikával, mert világosan látjuk, hogy évezedek óta mi vagyunk a tömegek dühének levezető csatornája még akkor is, ha ez a tömegszennvedély kirobbanásának pillanatában egészen más társadalmi rétegek ellen irányult.

Ma már azt is tudjuk, hogy a zsidókérdésnek csak egyetlen megoldása van: hozzá kell segíteni a zsidóságot az egészséges elrendeződéshez. Aki pedig hozzá akarja segíteni a világ zsidóságát ehhez az egészséges elrendeződéshez, az joggal tarthat igényt az ösztönös zsidóság becsülésére, támogatására és csatlakozására.

Zsidók! Van a zsidóságon belül egy mozgalom, amely a zsidó nép egészséges elrendezésén dolgozik és ez a: cionizmus. A cionizmus, amely normális életlehetőséget akar teremteni Cionban, Palesztinában, ama zsidók számára, akik a szétszóródottság abnormis életét fizikai és pszichikai szempontból már nem bírják elviselni. Ez az a mozgalom, amely joggal tarthat igényt becsülésre, támogatásra és csatlakozásra.

Becsülésben nem szűkölködik a mozgalom. Számarányát messze túlhaladó becsülésben van része a cionizmusnak, mert a cionizmus herosi eposza és a cionista energia sokkal gigásziabb munkát vitt véghez, mintsem csupán a cionisták száma szerint lehetne értékelni.

Támogatásba is megvan a részünk, hiszen a Palesztina újjáépítésének munkájában a Kerren Hajjeszód révén mindazok a zsidók résztvesznek, akiknek Palesztina újjáépítéseért dohog a szíve.

Ma a csatlakozásra hívjuk fel Erdély zsidóságát. Huszonöt esztendő politikai és kolonizációs munkája után felhívást intézünk Erdély zsidóhoz, akik bensőleg amúgy is hozzánk tartozóknak vallják magukat, hogy egy egyszerű, de szimbolikus mélységű módon valljon nyíltan színt.

Váltsa meg a sékeljét, amelynek árát harminc lejben szabta meg a Cionista világszervezet. Aki a sékeljét megváltja, az a zsidó népben való hitét dokumentálja, az vallomást tesz amellett, hogy a zsidó nép fenmaradását kívánja.

Aki a sékeljét megváltja, az végleg leszámol a zsidóságnak ama galuth-pszichózisával, amely állandóan attól retteg, hogy zsidóságának kihangsúlyozása csökkentheti állampolgári jogait.

Aki a sékeljét megváltja, az vallomást tesz arról, hogy testét és lelkét meg akarja szabadítani a gyötört szorongásoktól az ösztönös zsidóság és a saját megmentésének érdekében.

Aki a sékeljét megváltja, az nyíltan vallja, hogy az elzsidótlanodás, mint politikai program elvetendő és hogy az európai szellemi javakkal megrakódott zsidóság meg akarja teremteni népének a pozitív zsidó élet kiéléseinek lehetőségeit.

Zsidók! A zsidó történelem kereke fordul! Váltsátok meg a sékelt!

A Zsidó Nemzeti Szövetség kisintézőbizottsága

A szenátus bizalmatlansága esetén Herriot nyomban lemond

A szenátus a kormány költségvetése ellen

Páris, március 31. A szenátus ülésén, amelyen a költségvetési vita során ismét fel fogják vetni a vatikáni követség megszüntetésének kérdését, a második olvasásnál Herriot fel fogja vetni a bizalmi kérdést. Ha a szenátus bizalmatlanságot fog szavazni a kormánynak, úgy Herriot nyomban beadja lemondását.

Párisból jelentik: A szenátus pénzügyi bizottsága lényeges módosításokat tett a költségvetésben és a pénzügyi felhatalmazási javaslaton, úgyhogy előreláthatólag ellentét támad majd a kamara és a szenátus között. Berenger szenátor előadói jelentése, amelyet kiosztottak a szenátus tagjai között, kiemeli, hogy nagy érdeme van a kormánynak, hogy sikerült a jövő évi költségvetést kizárólag az adójövedelmekből egyensúlyba hoznia és nem szorul újabb kölcsönökre, de hibáztatja, hogy a pénzügyi törvény minden francia állampolgárban, aki adófizető, adócsalót sejt, ez okból a szenátus pénzügyi bizottsága szükségesnek tartja, hogy ezeket a rendelkezéseket kiküszöbölje, de különös tekintettel van arra, hogy a költségvetési egyensúlyt meg ne bontsa.

A jelentés kifejti, hogy a pénzügyi kormánynak 1925-ben több mint 21 milliárd frankra van szüksége, mert csak így felelhet meg kötelezettségeinek és rámutat, hogy a pénzügyi kormány oktanul üldözi a részvénytulajdonosokat és tüllo a célon, mert mikor gátat akar vetni a vagyontulajtonosoknak, hogy megfogja az adóalanyokat, nem gondol arra, hogy néhány százmillió elrejtett vagyon felkutatása céljából néhány milliárdnyi vagyont a külföldre kerget ki, ami soha sem fog visszatérni.

A kamara baloldali kartelljének négy pártáryalata együttes ülést tartott, hogy meghatározza álláspontját a szenátus pénzügyi bizottságának módosításai következtében. A tanácskozás, mely hosszúra nyult, időnként nagyon szenvedélyes volt. Elhatározták, hogy helyre fogják állítani az együttműködést a szenátus demokrata baloldalával és közösen fogják megállapítani, hogy mely adóreformok szükségesek feltétlenül. A kamara baloldali kartelljének egy

küldöttsége hétfőn fogja megvinni Herriot miniszterelnöknek kartell határozatát.

Az a szándék vezet a kamara baloldali kartellpártjait, hogy a miniszterelnök szerezzen érvényt a kamara határozatának, de a vitás javaslatok első olvasásakor ne vesse föl a bizalmi kérdést, mert a kartell nyitva akarja tartani azt a lehetőséget, hogy ha a költségvetési előirányzat a szenátustól visszakerkezik a kamarához, a kormánnyal egyetértőleg jelölje meg azokat a költségvetési rendelkezéseket, amelyeken a baloldali kartell nem tűr módosítását. A büdzsé azután ismét visszajut a szenátushoz és majd ha a kamarában elkövetkezik a második olvasás, akkor vesse föl Herriot a bizalmi kérdést a kamara által megszavazott adóreformoknál.

— Az Aviva kulturdélutánja. Vasárnap délután igen jól sikerült irodalmi előadást rendezett a kolozsvári Aviva leánycsoport. A kulturdélután Chernichowszky költészetének volt szertelve. Grünfeld Ella igen alapos és nagy felkészültségre valló tanulmány keretében méltatta Chernichowsky költői egyéniségét és párhuzamot vont a magyar Ady és a héber Chernichowsky sok tekintetben rokon lírája között. Az előadás illusztrációjaként Weinstein Sarah, Weinstein Esztók és Irányi Duci Chernichowsky-verseket szavaltak meglepő készséggel. A kulturdélután kimagasló eseménye volt, hogy azon megjelent Israel Cohen, a Cionista Világszervezet itt időző főtiktára is, aki hosszabb beszédében ismertette az ifjuság előtt európai utjának tapasztalatait és rámutatott azokra a köteleességekre, amelyek a zsidó újjászületés munkájában a zsidó fiatalokra várnak. A hallgatóság Cohent melegen ünnepelte.

Tavaszi ruhák festése, tisztítása megkezdődött Czinknél, Clu

Egy volt konzulátusi tisztviselőt Habsburg Károly vagyonának el-sikkasztásával vádolnak

(Bécs, március 31. Az Uj Kelet tudósítójától.)

Legitimista körökben élénk megbeszélés tárgya, hogy Habsburg Károly özvegye, Zita, csak a legnagyobb takarékossgal képes a rangjának megfelelő életmódot folytatni. A magyar kormány nagyobb összegeket szokott ugyan folyósítani az ex-királynénak a ráckevei koronauradalom jövedelméből, de ezek az összegek csak éppen arra elegendők, hogy a száműzetésben élő család szükségét ne szenvedjen.

A bécsi legitimista vezérek Steiner Bruno báró volt konzulátusi tisztviselőt és Schlegel zürichi kereskedőt vádolják azzal, hogy Habsburg Károlyt svájci tartózkodása alatt kiforgatták tekintélyes készpénzvagyonából, amelyet sikerült kivinnie. IV. Károly 1919-ben 40 millió koronát érő értékpapirokkal érkezett Svájcba és ahelyett, hogy azokat bankban helyezte volna el, Steiner Bruno báróra bízta kezelésüket.

A báró visszaélt a volt uralkodó bizalmával és az akkor óriási tőkét Schlegel üzletébe fektette be. Schlegel aztán csődöt mondott és kiderült, hogy Habsburg Károly 14 millió koronával szerepelt hitelezői között, de nem jelentette be követelését, nehogy a neve összekötésbe kerüljön a nyilvánosság előtt a széghamos kereskedő üzelmével.

Steiner bárón és Schlegelen kívül mások is akadtak, akik a volt császár-király hiszékenységet és befolyásolhatóságát kihasználták és ennek tulajdonítható, hogy a Svájcba kimentett nagy vagyon csakhamar eluszott és Habsburg Károly özvegye most súlyos anyagi gondokkal küzd.

Megtalálták a tolvaj történelem-tudós lopott okmányait

Az elhunyt exkirály rossz üzletei

(Bécs, március 31. Az Uj Kelet tudósítójától.) Megirta az Uj Kelet, hogy január közepén dr. Karl Hauck ismert berlini régiség-tudóst letartóztatták. Az volt a büne, hogy Németországban és a külföld több muzeumában, irattárában és okmánytáráiban, ahová a jó hírneve és ajánlások révén bejuthatott, összelopott minden értékes emléket, főként történelmi jelentőségű okmányokat. Mint a harminc éves háboru egyik legalaposabb ismerője, évek óta buvárodott különböző európai okmánytárakban és sohasem mulasztott el egy-egy faszcikulusból egy levelet, egy képet, vagy nagy emberek eredeti névalírásával ellátott rendeletét elemelni. E tárgyakat pedig barátja és cinkosa Karl von Hohenlochern értékesítette. Berlini lakásán sok pótolhatatlan történelmi emléket találtak a házkutatás alkalmával. Ugyanekkor kiderült, hogy a tolvaj tudós egy bank széfjében is tartogatott lopott dokumentumokat.

A lopott holmi között a bécsi állami levéltár több darabját állapították meg. A Hohenzollernek levelezését Nagy Frigyesről II. Vilmos császárig találták a széfben, azonfelül egy XI-ik századból származó koronázási okiratot pergamentből. Lujza királynő sajátkezű följegyzéseit háztartásáról, Bismarck leveleit és szónoki jegyzeteit, továbbá egy lúdtollat, amivel Nagy Frigyes irt.

Dr. Hauck letartóztatása után a levéltárakban és muzeumokban nagy vizsgálatot rendeltek el. Ezek során pedig meg lehetett állapítani, hogy a tolvajnak nemcsak Berlinben, hanem Bécsben is széfje volt, amelynek kulcsát azonban nem lehetett megtalálni. Hosszu nyomozás után végül Berlinben megtalálták ezt a kulcsot is és tegnap délután egy rendőrbizottság jelenlétében kinyitották a fiókot, amely dr. Hauck bécsi zsákmányát rejtette. Nem kevesebb, mint százhuszonöt okmányt találtak a fiókban. Főleg XVI., XVII. és XVIII-ik századbéli történelmi egyéniségeknek kéziratjai voltak. Legtöbbje a bécsi állami archivum tulajdona. Hauck 1918-ban járt Bécsben tanulmányi célokból és ez volt alkalom számára arra, hogy elloppja az iratokat. Később ismét visszajött Bécsbe, ahol barátai előtt többször elmondotta, hogy némely kézirat babonás örvöngésbe ejti. Így VII. Oraniai Vilmos és Gorcsakof hercegek aláírásai.

A rendőrség a bécsi eredmény nyomán újabb nyomozásokat indít.

Amerika újabb másfélmilliárd dollárt kölcsönöz Európának

Románia is a kölcsönkérők listáján

(Newyork, március 31. Az Uj Kelet tudósítójától.) Amióta a világháboru végig szántott az európai államokban, emberek és államok egy tekintetbe Amerika, a mesés vagyonok birodalma felé, mint a száraztorku vándor a távolban felcsillanó csobogó forrás felé. A rideg számítás, a józan üzleti politika, hatalmas tömegben seprte magához a beteg Európa guruló, véres aranyát. És alig tíz év leforgása alatt az európai államok — talán még Angliát sem kivéve — koldusok lettek, Amerika koldusai. A newyorki lapokban néhány nappal ezelőtt táblázat jelent meg arról, hogy az egyes európai országok mennyi kölcsönért fordultak Amerikához. A táblázat szerint 1925-ben egymilliárd hétszázmillió dollárt fog kölcsönözni Amerika. Az igények a következőképpen oszlanak meg.

Csehország 63,500.000 dollár, melyből a kormány 50, Prága városa 7 és fél, Pozsony 3 milliót igényel.

Ausztria 54 millió, melyből a vasutak 20, Bécs városa 10, Linz, Salzburg, Klagenfurt 10, Felsőausztria pedig 5 milliót igényel.

Magyarország 27 és félmillió. Ebből a vasutak 15, különböző városok 12 és félmilliót igényelnek.

Az igénylők között szerepel Románia is, mégpedig 40 millió dollárral, ebből a kormány 25, Bukarest 10, más városok összesen 5 millióval.

Jugoszlávia hit-igénye a legkisebb, amelyben 5 millió dollárral szerepel a táblázatban. Ez a másfélmilliárd dollár, amelyet Amerika 1925-ben fog az európai államoknak kölcsönözni, természetesen csak kis töredéke annak a hatalmas összegnek, amellyel Európa tartozik Amerikának. Hiszen csak nemrégiben közöltük az egyik világhírű szakember kimutatását arról, hogy a világ egész aranytermése sem volna elegendő ahhoz, hogy Amerika követelését ki lehessen egyenlíteni.

Ma már kétségtelen, hogy a háboru egyedül csak az Egyesült-Államoknak volt jó üzlet, mert amíg a háboru és az azt követő idők teljes anyagi és erkölcsi zűllést eredményeztek, Amerika megkészezte nemzeti vagyonát, amely az 1922-iki kimutatás szerint 10 év alatt 186 billió dollárról 320 billió dollárra emelkedett.

Megint takarékpénztárba viszik a bécsiek pénzüket

Horribílisen nő a takarékpénztárak betétállománya

(Bécs, március 31. Az Uj Kelet tudósítójától.) Most tette közzé legújabb jelentését a bécsi közszégi takarékpénztár. A jelentés szerint 1924. július elsejétől 1925. március elsejéig a közszégi takarékpénztár betétállománya kerek 200 milliódról kerek 700 milliódrá szökött fel. A betétek emelkedése egyre meredekebb tempójú és az elmúlt két hónapban már havonként 100 milliódrót tett. Ez annál érdekesebb, mert a közszégi takarékpénztár mindig alacsonyabb kamatlábat fizetett a betétek után, mint a nagybankok és most már 10 százalékra szállította le a betétek kamatozását.

A kamatláb leszállítása azonban semmiféle befolyást nem gyakorolt a betétállomány szaporulatára, sőt a szaporulat még erősebb tempóban folytatódott. Ugy látszik, hogy a kis betétek egy része a Depositenbank összeomlása és néhány középbank fizetéseképtelensége után a bécsi közszégi takarékpénztárnál látja legnagyobb biztonságban megtakarításait, tehát beéri az alacsonyabb kamatozással a nagyobb megnyugvás kedvéért. Erre vall az is, hogy a Dorotheum-nál szintén erős emelkedést mutatnak a betétek, amelyek már meghaladják a 400 milliódrót: és emelkedik a postatakarék betétállománya is.

Mindenesetre igen érdekes Bécs gazdasági helyzetének szempontjából, hogy a kis betétek megtakarításaiból csak a közszégi takarékpénztárnál most már 100 milliódr gyűlik össze havonként. Ez azt mutatja, mintha túlzottan általánosítanának azok a hírek, amelyek Bécs gazdasági válságáról számolnak be: és a gazdasági válság talán inkább a konjunktúra alatt hirtelen feltört új gazdagokat ingatta meg, mert a kispolgári réteg és a munkásosztály egy része most is keres annyit, hogy módjában van keresete egy részét a takarékpénztárba vinni. Mivel a nagybankok betétállománya is gyarapszik csaknem olyan erősen, mint a közszégi takaréka és a Dorotheumé, egyes gazda-

sági köröknek most az a benyomásuk van, hogy Bécs gazdasági válságát részben talán a lakosság hirtelen feléledt takarékosági szenvedélye magyarázza meg.

A hitelfeltételek azért nem nagyon kedvezőek Ausztriában sem és például a közszégi takarékpénztár, amely rendeltetésénél fogva csak elsőrendű kezelnek ad hitelt, tizenhat-tizen-nyolc százalékot számít a váltóleszámitalásoknál és tizennyolc százalékos alapon kezdte meg a jelzálogkölcsönök folyósítását. Ezek az ingatlanra betáblázott jelzálogkölcsönök a tizennyolc százalékos kamatláb mellett is egyelőre csupán az ingatlan értékének negyedéig szoktak emelkedni és — egy évre szólhatnak, tehát csak szerény kezdeteit jelentik a jelzálogkölcsönök feltámadásának. De a jelzálogkölcsönökre nézve kötött megállapodásoknak legalább van egy klanzulájuk, mert szerint a közszégi takarékpénztár az egy év leteltével meghosszabbítja a kölcsön lejáratát.

Tizennyolc százalékos pénz az első helyre történt betáblázásoknál még igazán nem olyan alap, amelyen nagy virágzásnak indulhatna az osztrák gazdasági élet, de azért mintha számolni lehetne azzal, hogy legalább a közeljövőben havi 250 milliódrdal fog emelkedni a betétek állománya Bécsben és ez egy fél év alatt újabb 100 millió aranykoronát jelentene, tehát olyan összeget, amelynek az osztrák gazdasági élet mai keretei között már igen nagy szerepe van, annál inkább, mert jelentékeny emelkedést mutatnak az olyan tőkék is, amelyeket más formában biznak gyümölcsöztetés végett a bankokra. Ugy látszik tehát, hogy mialatt Bécsben a külföldi hitel nyomát hajszoja mindenki, a tőkeszükségletet lassanként fedezni tudja majd Ausztria megtakarításainak gyümölcse. Akárhány kedvezőtlen következménye mutatkozik is Ausztriában a szanálásnak, ezek után bajos volna azt mondani, hogy a szanálás semmiféle pozitív eredménnyel nem járt.

ÜLŐ FOGLALKOZÁS

emberek elkerülik a sok ülésel járó kellemetlen következményeket (székrekedés, fejfájás stb.) ha időközönként 1/2-1 pasztilla

KOPROL jóízű hashajtó csokoládét veszünk be.

Ügyeljünk a KOPROL névre, mert mint minden jó cikket, a KOPROL-t is utánozzák és hamisítják. Minden dobozon és minden pasztillán rajta kell lennie a KOPROL névnek, amely törvénytellenesen véve van.

Az Uj Kelet szerkesztésének felelős elölvezetője 240 Az Uj Kelet me

Van testnek

Szerkesztésének felelős elölvezetője 5685 Németország 1925 ápr

ha egy sem vas, árthatna talanul súlyos e zsurorod

Ez a népe. Va idők vég

— Ü egyetem lemi hébe zsidósága százezrek, nyitás grágában n „kiindul zsidósága ből. Kolo Elnöksége órai kezd Cedek M kapcsolato lemi zsidó mából. — jelentik, val az eg ünnepelety ség teme az egyete — Ö Jokoham város ujj Jokohamát produkció uj kikötöt került.

— M való nagy tartózkodás nemzeti e tetben sik hogy ezal és nemzet a művész beküldött, a nagy v időn belt Meggyőző lap, mely szignálta, lakásából zsidóságná eleven szit építő ener low-lapján mára hozza — N goszlávia ügyi mi négy százl szláviában 103, a zá letén 41, területén spliti post desére ad

dollárt

illió. Ebből a vasutak
élmilliót igényelnek.
Románia is, még
a kormány 25, Bu-
n 5 millióval.

legkisebb, amely-
pepel a táblázatban.
amelyet Amerika
noknak kölcsönözni,
annak a hatalmas
rtozik Amerikának.
k az egyik világ-
ról, hogy a világ
legendő ahhoz, hogy
egyenliteni.

a háboru egyedül
olt jó üzlet, mert
idők teljes anyagi
k, Amerika megkét-
y az 1922-iki kimu-
billió dollárról 320

pénzüket

benyomásuk van
t részben talán a
arékossági szeneve-

m nagyon kedve-
dál a községi ta-
tésénél fogva csak
lt, tizenhat tizen-
tőlészámtólásoknál
on kezdte meg a
t. Ezek az ingat-
sónok a tizennyolc-
s egyelőre csupán
léig szoktak emel-
k, tehát csak sze-
zalogkölcsonők fel-
ölcsönökre nézve
galább van egy
községi takaré-
meghosszabbítja a

z az első helyre
igazán nem olyan
ak indulhatna az
t mintha számolni
a közeljövőben
lkedni a betétek
félév alatt újabb
tene, tehát olyan
k gazdasági élet
nagy szerepe van,
ny emelkedést mu-
elyeket más for-
végett a bankokra.
ialatt Bécsben a
olja mindenki, a
fedezni tudja
inak gyümölcse.
ezménye mutat-
ásnak, ezek után
a szanálás semmi-
járt.

HIREK

**Az Új Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidó
ság napilapja**
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lel, negyedévre
240 lel, féltévre 460 lel, egész évre 850 lel.
Az Új Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás
megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Van a talmudnak egy szellemes mondája a
testnek feltámadásáról. Amikor már a halál és
enyészet az emberi szervezet
minden atomját a szelek
szárnyára dobta, akkor még
mindig visszamarad a hát-
gerincből egy darab csigolya,
amely minden enyészethez
ellentáll és amelyet még
ülön és kalapáccsal sem le-
het szétzúzni. Ebből az el-
pusztíthatatlan testrészből fej-
lődik életre a feltámadás. És
ha egy népnek van ilyen gyémántmagja, akkor
sem vas, sem tűz nem bír vele és még kevésbé
árthatnak neki a maró savak. Sőt ellenállha-
tatlannal újra kiterjeszkedik még akkor is, ha
súlyos elnyomatások alatt egy kicsiny ponttá
zsugorodott össze.

H. Graetz

Ez a nép a föld kerekességének legkitartóbb
népe. Van, volt és lesz, hogy Jehova nevét az
idők végtelenségéig hirdesse és dicsőítse.

Goethe

— **Ünnepségek a jeruzsálemi héber
egyetem megnyitása alkalmából.** A jeruzsá-
lemi héber egyetem megnyitását az egész világ
zsidósága bensőséges ünneppé avatta. Azok a zsidó
századok, akik testben nem lehetnek jelen a meg-
nyitás grandiózus ünnepségén, a galut szétszóródott-
ságában mindannyian Cion felé tekintenek, ahonnan
„kiindul a fény”, — amint írva van. Erdély
zsidósága is kivészi a maga részét az ünnepségek-
ből. Kolozsváron a Tarbut Zsidó Iskolaegyesület
Elnöksége 1925. április 5-én, vasárnap délelőtt 11
órai kezdettel a tanuló ifjúság bevonásával a Poale
Cedek Malom-utcai templomában istentisztelettel
kapcsolatos templomi ünnepélyt rendez a jeruzsá-
lemi zsidó tudományegyetem megnyitásának alkalmából. — A dési cionista szervezetek táviratilag
jelentik, hogy az összes zsidó testületek bevonásá-
val az egyetem megnyitásának napján, csütörtökön
ünnepélyt rendeznek. — A Zsidó Nemzeti Szövet-
ség temesvári csoportja április 14-én rendezi meg
az egyetem megnyitásának emlékünnepét.

— **Örömműnnp az ujjáépült Japánban.**
Jokohamából jelentik: A földrengéssújtotta kikötő-
város ujjáépítése alkalmából nagy örömműnnp volt
Jokohamában. Egész éjjel tűzijáték volt, repülő-
produkciókkal és ágyudörgés közben avatták fel az
új kikötőt. Az ünnepély harmincnégy millió sillingbe
került.

— **Mund Hugó Szokolow-portréja.** A ki-
váló nagybányai festőművész: Mund Hugó erdélyi
tartózkodása alkalmával lerajzolta Szokolowot, a zsidó
nemzeti eszme világhírű harcosát. A minden tekin-
tetben sikerült portrét a művész áttette litografiára,
hogy ezáltal is szolgálhassa a zsidó kulturális cél
és nemzeti propaganda ügyét. Szokolow rajza, melyet
a művész a Londonban lakó cionista vezérnek is
beküldött, a legnagyobb elragadtatást váltotta ki
a nagy vezérben. A litografált arckép a legrövidebb
időn belül meg fog jelenni az erdélyi műpiacon.
Meggyőződésünk, hogy az olcsón kiállított művészi
lap, melynek minden egyes darabját Mund Hugó
szignálta, nem fog hiányozni egyetlen zsidó család
lakásából sem. Ez a rajz örök mementója lesz a
zsidóságnak, hogy Sokolow az ő szabadságharcának
eleven szimbóluma s benne egy több ezer éves nép
építő energiái halmozódtak fel. Mund Hugó Soko-
low-lapjának ára különben, — hogy mindenki szá-
mára hozzáférhető legyen — hatvan lej lesz.

— **Négyszázhetven rádió működik Ju-
goszláviában.** Belgrádból jelentik: A posta-
ügyi minisztérium kimutatása szerint eddig
négyszázhetven rádió engedélyt adtak ki Ju-
goszláviában. A belgrádi postagazgatóság területén
103, a zágrábi területén 188, a ljubljani terü-
letén 41, a sarajevói területén 27, a noviszadi
területén 100, a skopljei területén 5 és a
spliti postagazgatóság területén 12 rádió műkö-
désére adtak ki engedélyt.

— **A szigurancán is láttamozni kell az
utlevél aktait.** A rendőrség utlevélosztályánál
azt az értesülést kaptuk, hogy minden utlevél-
kérvényezőnek elsősorban a prefektúra utlevél-
osztályánál [kell aktáit bemutatnia. Az itt lát-
tamozott aktákkal a kérvényező személyesen
megy el a szigurancára, ahol rávezetik a szig-
urancra engedélyt is. Ezután a rendőrségi ika-
tatóba kell beadni az átvizsgált iratokat. Azok
számára, akiknek még nem volt utlevelük, két
személyazonossági igazolvány, erkölcsi, illetőségi,
katonai és adóbizonysítvány szükséges. Akiknek
a legutóbbi két évben már a kolozsvári rend-
őrség állított ki utlevelet, csupán új adó,
ügyvétségi és katonai bizonyítvány szükséges,
továbbá csatolni kell a régi utlevelet és a két
fényképet. Az utlevélért egyelőre nem kell
fizetni díjat, mivel ilyen miniszteri rendelkezés
Kolozsvárra még nem érkezett. Minden kérvé-
nyezőnek 25 lej és 50 banis okmánybélyeget
kell csatolnia az utlevél kérvényéhez.

— **Hamis exterritorialitásért 24 órás
elzárás.** Bécsből jelentik: Még tavaly december
5-én történt, hogy Claude de Sese, a bécsi Lander-
bank francia képviselője, Párisból Bécsbe érkezett,
a pályaudvaron a francia követség automobilja
várta, mert bécsi tartózkodása idején a francia kö-
vetségen szokott megszállni, utközben aztán a gép-
kocsi összeütközött a közúti villamossal. Nagy tö-
meg futott össze, rendőr is jött és ekkor Claude de
Sese azt mondotta a rendőrnek, hogy ő exterritori-
alitást jogot élvez, mert a francia követséghez van
beosztva. A rendőr természetesen tekintettel volt
erre, a vizsgálat azonban azóta kiderítette, hogy
Claude de Sese nem tagja a francia követségnek
és az automobil az összeütközéskor a Landerbank
sofförje vezette, megindult ellene az eljárás hamis
bejelentés miatt és a járásbírósg tegnap egynapi
fogházra ítélte.

— **Házasság.** Ábrahám Mariska és Markó
Vilmos mérnök házasságot kötöttek. (Mindem külön
értesítés helyett.)

— **Pollák Henrik Sibiu és Wolf Etuska március
25-ikén Careii-Mariban tartották esküvőjüket,** me-
lyen az esketési szertartást Pollák Simon belényesi,
Hager Mendel felsővisói és Jungreis Arthur zilahi
főrabbi végezték.

— **Eljegyzés.** Fischer Lázár fakereskedő el-
jegyezte Moskovits Mariskát Dejről. (Mindem külön
értesítés helyett.)

— **Sikerült a lillei szenzációs operáció.**
Párisból jelentik: Lilleben kivégeztek egy rabló-
gyilkost és a lefejezés után az igazságügyminisz-
ter engedelmével Lefant orvostanár a levágott
fejből az idegducrostot átlántálta egy öt éves
nagybeteget kis lány agyába, akit menthetetlen-
nek tartottak. Az operáció kitűnően sikerült és
a szerencsétlen gyermekleány harmadnapra is
nagyon jól érzi magát, azt azonban még nem
lehet tudni, hogy az átültetett duc rendesen
fog-e funkcionálni. Ha ez az első eset sikeres
lesz, akkor a francia orvosok lépéseket fognak
tenni a kormánytól, hogy ezentúl rendszeresen
kiadják orvosi műtétek céljaira a kivégzett
gonosztevők holttestét.

— **Mágneses ágyugolyók.** Londonból je-
lentik: A Westminster Gazette szerint az
angol hadvezetőség egészen sajtószertű ágyúval
kísérletezik. Ha a bomba bizonyos távolságra
ér a repülőgéptől, a gép faalkatrészei mágneses
erővel magukhoz vonzzák, ugy, hogy rend-
kívül felfokozott sebességgel fordul neki egye-
nesen a repülőgéphez. A pilóta hiába tér ki,
vagy mesterkedik, a repülőgépet semmiképp
sem mentheti meg a bomba biztos találatától.
Azt mondják, hogy ebben az ágyuban meg-
találták a feltétlenül biztos fegyvert légi tá-
madás elhárítására.

— **Tüdőbajosok tüntetése a francia sze-
nátus előtt.** Párisból jelentik: Miután ismeret-
tessé vált, hogy a szenátus pénzügyi bizottsága
a tüdőbajosoknak nyújtandó fejenként 5000
frankos segély összegét 2400 frankra szállította
le, a hadviselt tüdőbajosok a szenátus épülete
előtt tüntetést rendeztek. A tüntetés folyamán
külön küldöttségük ment a parlamentbe. Rend-
zavarás nem történt.

— **Háromezer Mackensen-automobil.** Bu-
dapestről jelentik: A budapesti városi tanács fel-
szólítást intézett az autótulajdonosokhoz, hogy iga-
zolják autójuk származását. Kiderült ugyanis, hogy
több, mint háromezer automobil a Mackensen-had-
seregtől vettek potom pénzért.

* **Purgó** — eredeti dobozban — minden
gyógyszertárban. (1)

— **A munkásszabadiskola előadásai.**
Szerdán, április 1-én este 8 órakor (az új Építő-
munkás otthonban, str. Vaui, volt Patak-utca 7.
szám) Antal Márk tart egész estét betöltő előadást
„Rabszolga-felszabadítás, jobbágyfelszabadítás és a
burzsoázia szabadságharca” címmel. Vendégeket
szívesen lát a kulturbizottság.

— **Londonban lesz a világ legnagyobb
kikötője.** Londonból jelentik: A kikötőhatóságok
egy tervezetet fogadtak el, melynek alapján a lon-
doni kikötőt a világ legnagyobb kikötőjévé építik
ki. Az előirányzott költségek négymillió angol
fontra rugnak.

— **Meggyilkoltak egy híres georgiai
író.** Varsóból jelentik: Szergiusz Kurulisvili
hírneves georgiai író tegnap egy itteni kávé-
házban fényes nappal lelőtte egy fiatalember.
Négy lövést irányított az író felé, aki a hely-
színén kiszenvedett. A rendőrség letartóztatta
a merénylőt, akiről kiderült, hogy Lebrun
állami tisztviselő. Amikor a merénylet oka felől
érdeklődtek, Lebrun kijelentette, hogy a gyil-
kosságot bosszúból követte el, mert az író el-
csábította feleségét.

— **Adomány.** A nyomorgó Berla Léb és
felesége részére Rosenberg József kolozsvári régi-
ségkereskedő 100 lejt küldött be szerkesztőségünk-
höz. Adományát eljuttatjuk a nyomorgóknak.

— **Kiépítik Bresztlitovszk keleti erődeit.**
Varsóból jelentik: A hadügyminiszter elhatározta,
hogy Bresztlitovszk keleti határerődeit kiépíteti.

— **Konzervatív az új finn kormányelnök.**
Helsingforsból jelentik: Az új finn kormány Zu-
lenheim konzervatív-párti miniszterelnöksége alatt
megalakult.

— **Lemondott az Unió budapesti követe.**
Washingtonból jelentik: Brantono, az Unió bud-
apesti követe lemondott.

— **A határmenti tanítók ötvenszázalé-
kos pótlékát visszautasították.** Bukarestből
jelentik: A parlamentben elhangzott nemrégiben az
a kívánság, hogy a határmenti városokban működő
tanítók fizetéspótlékot kapjanak. A pótlék a javas-
lat szerint a törzsfizetés ötven százalékát tette volna
ki. Bratianu Vintila pénzügyminiszter a javaslatot
azonban ebben a formájában visszautasította.

— **Ujjítás Bécsben a levelek kézbesítése
terén.** Bécsből jelentik: Franciaország és más
államok mintájára az osztrák postaigazgatóság a le-
velek kézbesítése terén azt a rendszert fogja meg-
honosítani, hogy minden házban vagy levélszekrényt
állítanak fel, amelybe a kézbesítő bedobja az összes
lakók leveleit, vagy bizonyos házakban egy meg-
hatalmazott veszi át a leveleket. Ez a rendszer
mindenütt bevált és a bécsi postaigazgatóság ilyen
módon reggel már 8 óra előtt az egész éjszakai
postát képes kihordani.

— **A newcastlei bánya áldozatai.** Lon-
donból jelentik: Newcastle bányáiban a vízbeömlés
következtében harminchatan bennveszték. Száz-
hatvan négy bányász sikerült megmenteni.

— **Egy magyarországi szénbánya csődje.**
Budapestről jelentik: A boldva-völgyi szénbánya
ellen elrendelték a csődöt. A részvényesek között
Cyrill bolgár trónörökös és unokahuga Dora, schlez-
wig-holsteini nagyhercegnő is helyet foglal. A rész-
vénytársaságot a bolgár király alapította ügyvéd-
jével és jószágigazgatójával. Szükséges anyagi esz-
közök híján a pénz a Kóburg-hírbizomány pénz-
tárából vették kölcsön. Ferdinand volt bolgár király
halálával a részvénytársaság fellemetlen helyzetbe
került, a munkásokat és tisztviselőket nem tudta
fizetni. A gazdálkodás vétkes gondatlanságára jel-
lemző, hogy a bányában évek óta tűz pusztít,
amely eddig négy milliárd értékű szén elhamvasztott.

* **Orvosi hír.** Dr. Boskovits Henrik fül, orr,
gégeorvos hazaérkezett.

* **Mindazon orvosok,** kik tanulmányaikat
Bécsben végezték, nosztrifikálás ügyében címüket
saját érdekükben azonnal közölik. Associatia stu-
dentilor si academicilor Romani in Viena. Wien
VIII. Alserstrasse 9. Cafe „Edison“.

**Dugulás, aranveres bántal-
mak és derékfájás** ellen a ter-
mészetadta „**Ferencz József**” ke-
serűviz biztos segítséget nyújt. Tudomá-
nyos megfigyelések beigazolták, hogy a
Ferencz József-víz, alhasi megbetegedések
eseteiben is gyorsan és mindig enyhén
hat. Kapható gyógyszertárakban, dro-
gériákban és fűszerüzletekben 13

Párisi központunktól

állandóan érkeznek
a tavaszi idényre

**Szövetek, női felöltőknek.
Szövetek női osztűmöknek
Szövetek női ruháknak
„Rodie” szövetek.**

Selymek

utolsó ujdonságok

ruháknak, kosztűmöknek, felöltőknek.

„AU PRINTEMPS“

áruházban, Cluj, Str. Memorandului 11.

Lloyd 3746

**VELMA
SUCHARD**
CSOKOLÁDEKÜLÖNLEGESSÉG

Husvéli nagy elárulás

feltűnően olcsó árak-
ban megkezdődött

**Heller,
Weisz &
Molnár**

divatáruházában, Cluj,
Cal. Reg. Ferdinand 6.

Az összes raktáron levő anyagok um.

**szövetek, selymek,
mosó- és béésárak
vászna, chifonok**

legolcsóbb árakban lesznek árusítva!

KÖZGAZDASÁG

Több mint 30 százalékkal emelték fel a behozatali cikkek vámdíját

Sikerrel járt a nagyiparosok akciója

(București-Bukarest, március 31. Az Uj Kelet tudósítójától.) Hirt adtunk már arról, hogy a nagyiparosok és munkaadók országos szövetsége nemrégiben akciót kezdeményezett, melynek folyamataként memorandumot terjesztett a pénzügyminiszter elé, kérve, hogy a belföldi ipar hatható-sabb védelme érdekében emelje fel az importván aranyátszámítási kulcsát a jelenlegi harmincszorosról negyvenszeresre. A kéressel a legutóbbi ülésén foglalkozott a legfelsőbb gazdasági tanács, amely helyt adott a nagyiparosok kérelmének és ennek alapján javaslatot terjesztett a kormány elé az átszámítási kulcs felemelésére.

A gazdasági tanács véleményezése alapján a pénzügyminiszter ma távirati rendeletet küldött szét az összes vámhivatalokhoz, amelyben az importvám aranyátszámítási kulcsnak harmincről negyvenre

— tehát több mint 30 százalékra — való fel-emelését rendeli el még pedig április negyedikétől kezdődőleg.

A kormány ezzel a pénzügyminiszteri rendelettel a belföldi ipart kívánja védelemben részesíteni az egyre fenyegetőbb versennyel szemben, amelyet az alacsonyabb behozatali vámtétel tett lehetővé.

A rendelet nem emlékezik meg arról, hogy ez az intézkedés átmeneti jellegű-e, vagy pedig végleges. Ismeretes ugyanis, hogy a behozatali vámcsoportosítás (nomenklatura) elkészítése már néhány hét óta folyamatban van és az új csoportosítás lesz hivatott arra, hogy az eddigi ellentéteket kiküszöbölje és az aránytalanságokat megszüntesse. A nagyiparosok az átszámítási kulcs felemelését tudva-levőleg csak arra az időre kérték, amíg az új vámnomenklatura elkészül.

✚ **Textíliaci világhírek.** Leipzigban a fonalbörzén az elmúlt héten a következő árakat jegyezték: amerikai szövőfonal 20-as bázis 99—103 dollárcent per kg., amerikai harisnyafonal 20-as, kardirozott 82 dollárcent, detto fészült 100, detto finom fészült 172 dollárcent. Bradfordi árak (angol fontban): Top (Kammung) Merino 70-es közép 64 font, detto 64-es 59 és fél, detto 60-as közönséges 54 font sterling. Crossbred gyarmati áru 58-as közép 50 font, detto 56-os font, detto 50-es 35 font. Wortsed Jarns (Kamgarn) 2—16. sz. fehér 32-es 35 font, detto 40-es 37,50 font, 2—32 sz. 46-os 42 font, 2—24. sz. fehér 60-as 68 font, detto 70-es 77 font. — A jutaárak február hónapban szilárdak voltak és e hónapban a szilárdulás folytatódott. A nyersjuta ára 40 font sterlingről 44,10 fontra emelkedett és az utolsó napokban már 47,10 fonttól jegyezték. Tekintettel a nagy keresletre Londonban újabb áremelkedésre számítanak. — A német birodalmi kormány a technikai feldolgozás céljaira alkalmas elhasznált ruhák és más elhasznált textilneműek behozatali vámját per 100 kilogram 5 márkára szállította le. — Az orosz kormány a len kivitelét betiltotta. A tilalom az orosz textilipar részéről mutatkozó nagyobb kereslettel függ össze. — A legnagyobb selyemárnyárak egyike, a British Celanese Limited, legközelebb új-fajta eljárással műselyemből készült férfineműket szándékozik a piacra bevezetni. A „Celanese Locknit“-nak nevezett új eljárás kiküszöböli a műselyem fehérenemű kellemetlen ropogását.

✚ **A zsidó kisegisztenciák bankjának részvényjegyzési felhívása.** A Kishitel- és Takarékbank R. T. részvényjegyzése, mint ismeretes, április 9-én befejezést nyer. Mintán az alapszabályok értelmében csak azok részesülhetnek kedvezményben, akik legalább egy darab részvény birtokosai, minden zsidó kisiparosnak és kereskedőnek eminens érdeke, hogy tehetségéhez mérten lejegyezzen egy bizonyos mennyiségű részvényt. A jegyzésnél a 200 lej névértékű részvény 30 százalékat kell lefizetni 20 lej alapítási költséggel együtt. Jegyezni lehet az alábbi helyeken: Ipar és Kereskedelmi Bank Rt. (Renner Palota), Kereskedelmi Hitelintézet Rt. (Piata Unirii 20.), Közgazdasági Bank Rt. (Str. Memorandului 20.), Polgári Takarékpénztár Rt. (Str. Memo-

randului), Ort. zsidó hitközségi Iroda (Str. Dubarilor 1.), Izr. hitközségi Iroda (Calea Regele Ferdinand 48.) Poale Czedek Egyesület Iroda (Str. G. Baritiu 18.), Zsidó Arvagondozó Hivatal, Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség (Calea Regele Ferdinand 48.), Uj Kelet Kiadóhivatala (Str. Baron L. Pop 10.), Janovitz Géza (Calea Regele Ferdinand 26.)

✚ **Kolozsvár 30 millió gabonakölcsöne.** Jelentették, hogy a malomszindikátus jóállásá-mellett Kolozsvár 30 millió lej kölcsönt akar felvenni a Banca Nationalától, amely összegből a város gabonaszükségletét akarja beszerezni. Osvada malomszindikátusi elnök ma érkezett haza Bukarestből, ahol a kölcsönügyben tárgyalásokat folytatott a Banca Nationala vezetőségével, mégpedig eredményesen, amennyiben az intézet hajlandónak mutatkozik a kölcsön folyósítására.

A mai valutapiac

A mai napon újból megszilárdult a devizapiac. Az árfolyamok a következők: Osztrák shilling: 30:30—30:40, magyar korona 335—345, cseh korona 6:35—6:40, francia frank 11:65—11:75, svájci frank 41:25—41:35, dollár 216:00—217:00, angol font 1035—1040, olasz lira 8:05—9:00.

Devizapiac március 31-én:

Bukarest. Devizák: Páris 11:70, Berlin — London 1040, Newyork 217:00, Róma 900:00, Zürich 41:25, Bécs 30:75, Prága 6:45.

Zürich. Nyitás—Zárlat: Berlin 12362—123:62, Amsterdam 30655—30655, Newyork 518:50—518:50, London 2477:00—2477:00, Páris 2775:00—2775:00, Milánó 2135:30—2135:00, Prága 1537:50—1537:50, Budapest 72:00—72:00, Belgrád 845:00—845:00, Bukarest 242:50—242:50, Varsó 100:00—100:00, Bécs 73:05—73:05.

Párisi tőzsde: Bukarest 8:75.

✚ **Bécsi marhavásár.** (Saborszky és Fiai-cég jelentése.) A mai bécsi marhavásáron felhajtás volt 3043 darab. Ebből romániai áru 689 darab volt. Az árak öt garással olcsóbbodtak.

Saborsky József és Fiai cég

Wien, III. 4 ST. Marx. Sürgönycim: Saborskysöhne
Wien — Élőállat-küldemények címe: Saborsky József és Fiai, Wien ST. Marx. — Husküldemények címe Saborsky József és Fiai, Wien, Grossmarkthalle.

Ha művészi kiváló fa-, vas- vagy réz- butort, zongorát

akar venni, ne sajnálja az utat Marosvásárhelyre és tekintse SZÉKELY ÉS RÉTI
ERDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV.-TÁRS. butortermék, asztalosok furnírszükségeit legolcsóbban itt szerezhetik be

Még csak 4 napig.
Fizetéképtelenség miatt leltári áron
azul 20% olcsóbban
eredeti olaj- és aquarell-
festmények
kerülnek eladásra
GRÁTZ műkerek...
Piata Unirii, No 8. (volt Fötér)

✚ **„G**
cimmel á
magyarn
hivatva v
összeköte
szolgálni.
tudósító i
jelenik m
gazdasági

✚ **Uj**
keresked
Lapunk te
a vasárnap
izgatott ha
elhatározta
kereskedő-
miniszterhe
mán határ
a kormány
déseket és
menetet az
jes visszaá
csoportokba
dultak a p
kérjenek E
miniszter
kedőket, a
nem állhat
kedők kül
elő akart
amely pár
tottság erre
fokozódott,
indultak B
lem árán
nak érint
velük, hog
kérdésében
miniszterta
ezután nyu
legteljesebb
kedők ezut
mennyi ke
kezeletet ta

A Blu
A brünni
Kolozsvárt
brünni zsidó
nyira kedv
nem utközi
nyosra lehe
a Blue Sta
játékost lát
érkezett a
járulása az
seihez, ille
térium por
ról minden
lésével.

A hét
pályákat.
kiosztani a
hozzáfogni
beállott idő
említjük me
béreket lé
Mint illetél
felemlik a
minimális a
százalékkal

— Bu
ventus—Sp
Val. Varte
3:0 (1:0)
két elsősz
ben több
nem játsz
csak három
felel a szat
nokiakat já

BTC-
tudósítónk
pat a mul
radt, bajn
tartalékkal
miatt és e
vedett.

Borító és lev. lap **KARTONOK** FERENCZ M. Cluj Str. F. David No 16 Telefon: 225

„Gyáripár” — „Fabrikindustrie” ezzel a címmel április 1-én egy magas nivóju német-magyar nyelvű folyóirat hagyja el a sajtót, mely hivatva van a román gyáripár s a vele szoros összeköttetésben álló kereskedelem érdekeit szolgálani. Ezzel kapcsolatban elsőrangú hitel-tudósító is létesült. A „Gyáripár” Temesvárt jelenik meg havonta kétszer és a legjobb közgazdasági újságírók szerkesztik.

Ujból katonasággal zavarták szét a kereskedők delegátusait. Bukarestből jelentik: Lapunk tegnapi számában hirt adtunk arról, hogy a vasárnapi kereskedő-nagygyűlés, amely rendkívül izgatott hangulatban folyt le a Dacia nagytermében, elhatározta, hogy ma délelőtt négyszáz tagból álló kereskedő-delegációt küld Bratianu Vintila pénzügy-miniszterhez, aki tudvaleg az elmúlt hét folyamán határozott ígéretet tett arra vonatkozólag, hogy a kormány meghosszabbítja az üzletbérleti szerződéseket és meg fogja teremteni a szükséges átmenetet az üzlethelyiségek szabad forgalmának teljes visszaállításához. Ma a bukaresti kereskedők csoportokban gyülekezve, mintegy négyszázan elindultak a pénzügyminisztériumba, hogy kihallgatást kérjenek Bratianu Vintila pénzügyminisztertől. A miniszter helyett az államtitkár fogadta a kereskedőket, aki kijelentette, hogy a miniszter jelenleg nem állhat rendelkezésére a delegációnak. A kereskedők küldöttsége ekkor a pénzügyminiszter lakása elé akart vonulni, de utját katonaság állta el, amely pár perc alatt szétszórta a tömeget. Az izgatottság erre az erőszakos lépésre természetesen csak fokozódott, majd más helyen gyülekezve, újból elindultak Bratianu Vintila lakása elé. Nagy küzdelem árán végre sikerült a kereskedők delegátusainak érintkezésbe lépni a miniszterrel, aki közölte velük, hogy a bérszerződések meghosszabbításának kérdésében a döntést a szerdán megtartandó minisztertanács fogja meghozni. A pénzügyminiszter ezután nyugalomra intette a kereskedőket és a legteljesebb bizalmáról biztosította őket. A kereskedők ezután elhatározták, hogy szerdán este valamennyi kereskedőszervezet bevonásával újabb értekezletet tartanak.

SPORT

A Blue Staar romániai turára akar jönni. A brünni Blue Staar egyik megbízottja a napokban Kolozsvárt járt és fontos tárgyalásokat folytatott a brünni zsidó csapat vendégszerepléséről. Miután annyira kedvező feltételeket szabtak, hogy anyagilag nem ütközik akadályokba a tura nyélbeütése, bizonyosra lehet venni, hogy közelebbről alkalmunk lesz a Blue Staar és tagjai között több ismerős futball-játékost látni. Itt említjük meg, hogy tegnap megérkezett a szövetséghez a belügyminisztérium hozzájárulása az NSC és a kispesti AC itteni mérkőzéseikhez, illetve a két csapat beutazásához. A minisztérium pontos névsort kért a turára jövő játékosoktól minden egyes játékos foglalkozásának megjelölésével.

A hét folyamán kiosztják a tennispályákat. A tennispályákat a hét folyamán fogja kiosztani a tennisszakosztály. Már tegnap akartak hozzáfogni a játszóhelyek kijavításához, azonban a beállott időváltozás a munkálatokat késlelteti. Itt említjük meg, hogy azon hiradásunk, hogy a pályabéreket lényegesen felemelik, tévedésen alapult. Mínt illetékes helyről velünk közlik, ténylegesen felemelik az ideai pályabéreket, azonban nagyon minimális arányban. Az új díjak legfeljebb husz százalékkal lesznek drágábbak a tavalyiaknál.

Bukaresti futballeredmények: Juventus—Sportul Studentesc 1:1 (1:0), Tribolor—Val. Vartej 3:2 (3:0), Juventus—CFR Kisenev 3:0 (1:0) Itt említjük meg, hogy a Juventusnak két elsőosztályu futball csapata van. Az egyikben több külföldi játékost szerepeltet és ez nem játszhat bajnoki mérkőzéseket. A másikban csak három külföldi játékos van, — szóval megfelel a szabályoknak — és ez a csapat csak bajnokiakat játszik.

BTC—VAC 1:0 (1:0). Budapestről jelentik tudósítónk, hogy tegnap játszotta le a két csapat a mult vasárnapról, bíró hiányában elmaradt, bajnoki mérkőzését. A zsidó csapat több tartalékkal volt kénytelen felállni a hétköznap miatt és ez okozta azt, hogy vereséget szenvedett.

Farmodont fogkrém lerakata
Farmacon nagydrogueria
Timisoara
1748 4

ספר // דור רביעי // על מס' חולין מהרב הגאון האמיתי שר התורה מרן משה שמואל גרזנר זצ"ל אבדקין קלונבורג החבור מפין אור חדש על כל המסכתא מגלה עמוקות באופן מפלאי בפרט בעניני שהישות ומרפות הרוצה להשיגו יפנה אל הכתבת:
Jüdische Buchhandlung
„SAFRUTH“
Cluj, Str. St. O. Josif (Szép-u.) 1.
מחירו — **Lei 150-**
הברות, ישיבות ותית מקבלות הגדה של 20 אחוזים מיום 30 אחוזים מחברים ומוליים שרצוים להחליף את ספריהם בידור רביעי יפנו אלינו.

A szalon legszebb díszé egy **Kissling-csillár!**
Román csillár- és bronzárugyár, Timisoara.

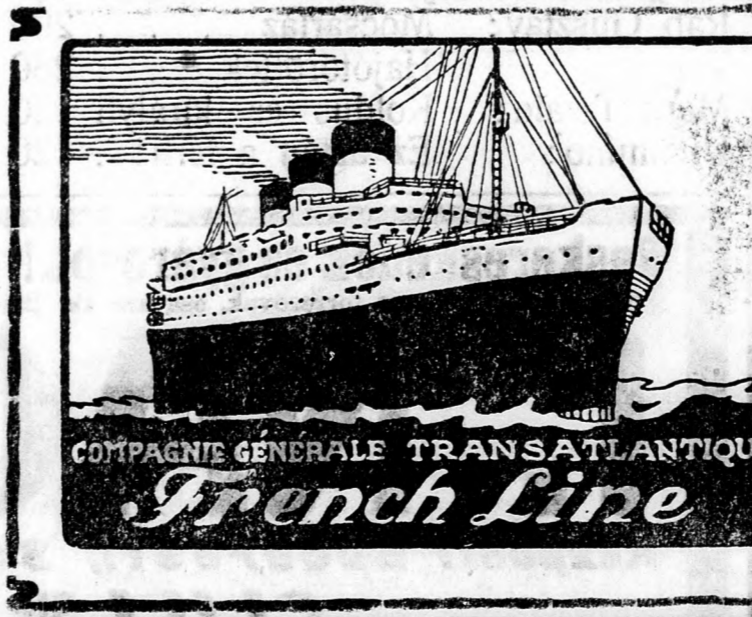
Telefon 12-29. „Rador” No 2398
BUZETKÓ utóda
F. Kuck
Cal. Reg. Ferdinand No 2.
Szövet, vászon, fehérnemű, harisnya, flanel, bélelések és paplan nagyraktára.

Butorok javítását
és fényezését, valamint **üzletborendezések** készítését és átalakítását a legelőnyösebb feltételek mellett vállalok.
Cheul asztalos, Cal. Victoriei 68.

A tudás világából:

Világlexikon 380
Maeterlinck: Szegények kincse.... 130
Kémeri: Anatole France sétatái 240
Mende: A drótnélküli telegraphia.. 120
Arrhenius Swante: A világok keletkezése 100
Bölsche: A természet titkaiból.... 110
Bölsche: Az ősember 100
Dr. Ferenczi S.: A pszichoanalízis haladása 60
Fülöp Zs.: Természettudományi szótár 100
Le Bon Gusztáv: Az igazságok élele 100
Ostwald: Bevezetés a természetfilozofiába..... 100
Pater W.: A renaissance 130
Megrendelhető: Uj Kelet könyvosztályában
Kérje könyvjegyzékünket **10% felár**

Hatásos szerek. Nmmulasztatjuk el a tisztelt hölgyvilágnak ajánl ni a **Dr. BIRÓ-féle** (törvényesen védett) **Havasí Gyopár Crémet** és a hozzá tartozó pipaszereket. Ezek mostanában a legjobb és leghasznosabb szőpítőszerek. Olvasó hölgyeink közül is többen kipróbálták és véleményük az, hogy a krém szőplő, májfolt és egyáltalán minden éle bőrkiütések ellen felülmulhatatlan. Ismervén a szőpítők hiúságát, teljes meggyőződéssel ajánljuk, mert ezáltal szívességet akarunk tenni hölgyeinknek. Dr. Biró-féle Havasí Gyopár krém nagy tégely **25 lej** szappan .. **22 lej** puder **20 lej** mosdóvíz .. **25 lej**
Főraktár: dr. Biró gyógyszerár, Cluj.
Valamint minden gyógyszerárban és drogeriában kapható. Lloyd 3867

Luxusutazás — Gyorsutvonalak a francia kikötőkből:
New-York — Canada
Cuba — Mexiko
Venezuela - Haiti - Antillák
Marocco - Algir - Tunisz
és más kikötőkbe.
Információkkal és jegyekkel szolgál:
„SARNIA” S. A. Bucuresti
Pasagiul Comédia
Távíratcim: Transatbu.
Rador 2590

ók fel

való fel

terti rendeltel

rekeszteni az

roda (Str. Du

onakölcsöne.

t a devizapiac.

170, Berlin

zky és Fiai

ai cég

orát

és tekintse

butortermék

SZINHÁZ - MŰVESZET

Április harmadikán lesz Lupescu Alexandru koncertje. Lupescu Alexandru hírneves baritonistának április hó elsejére hirdetett koncertje, minthogy a művészt ezen a napon még a bukaresti opera szerződése köti, április harmadikán lesz megtartva a prefektura dísztermében. Az eladott jegyek érvényesek.

Magyar Színház heti műsora

A Rómeó és Julia ma esti előadása a Magyar Színházban pont fél 8-kor kezdődik.

Szerda: Rómeó és Julia (B bérlet, sorozat 138)
Szerda este fél 11 órakor: A megoldatlan orvosi rejtély (Gold Gerenc telepatikus mataványai, sorozat 148)

Csütörtök: Lili bárónő (Operette-repriz, Karácsonyi Ily szerződött tag bemutatkozása, A bérlet, sorozatszám 139)

Péntek: Szegény gazdagok (Jókai-est, először, premiérebérlet 49 szám, sorozat 140)

Péntek este fél 11-kor: A megoldatlan orvosi rejtély (Gold Gerenc telepatikus mataványai, az előadás alatt az ajtókat zárva lesznek. Sorozat 149)

Szombat d. u. 3-kor: Lumpacig Vagabundus és a három jómadár (Mészékelt helyárrakkal, sorozatszám 141)

Szombat este 7-kor: Szegény gazdagok (2 odszor, napi bérlet 96 szám B, sorozat 142)

Szombat este fél 11-kor: Nem esatom meg az uramat. (Francie bohózat-ujdonság, először, bérletszűnetben, so. ozat 143)

Vasárnap d. u. fél 3-kor: Piros bugyelláris (Szentgyörgyi István felépítésével, mersékeit helyárrakkal, sorozat 144)

Vasárnap este 6-kor: Nem esatom meg az uramat (Má-sodsor, rendes helyárrakkal, sorozatszám 145)

Vasárnap este háromnegyed 8-kor: Hollandi menyecske (Operette-repriz, Karácsonyi Ily föllépésével, Napi bérlet 97 szám, A, sorozat 146)

Hétfő: Pntyöke (Operette-ujdonság, először, Jaclo Cia vendéglátásával. Premiere-bérlet 50 szám, sorozatszám 147)

MOZGÓK MŰSORA

Select-mozgó. Szerda, április 1. A második feleség. Hatalmas dráma egy család életből, 7 felvonásban, Sir Arthur Pinero (the second Mrs Tanqueray) híres regénye után. Főszerepben P. Menichelli, Livio Pavanelli.

Uránia-mozgó. Szerda, április 1. Premier. Wronsky nővérek. Rendkívüli megható tragédia 6 felvonásban. Arcubnew regénye után. Főszerepben Vera Karoli, Polonsky.

Apollo-mozgó. Szerda, április 1. Fabiola. Történelmi dráma 5 felvonásban, Fausto Salvadon Wiseman kardinalis regénye után. Főszerepben Amleto Novelli, Livio Pavanelli.

NYILTTÉR

E rovatban közöltekért a szerkesztőség semmi-nemü felelősséget nem vállal

Tisztelettel értesitem összes vevőimet és üzletfeleimet, hogy eddigi társam, Schmith Mór, fa-üzletéből kivált és így cégem nevében semmi-nemü üzleteket nem köthet és pénzeket nem incassálhat.

Aiad, (Nagyenyed) 1925. március 30.

Tisztelettel
Nussbacher Hermaun
fakereskedő.

Lassenco

Nemzetközi Szállítási Vállalat
Cluj, Piața Unirii 32. Az Erdélyi Bank épületében. Telefon 640. Táviratcím: Lassenco

Ajánlja a kereskedő köröknek

gyűjtővagon-

forgalmát ab Wien, Triest, Németország, valamint Csehszlovákia nagyobb városaiból.

Rudolf Mosse Rt. 4130

APRÓHIRDETÉSEK

Magyar közlésnél egy szó 3-4, vastagabb betűre 6 lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej, álláskeresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő

Hagada

Héber 6 és 8 lej, magyar fordításban 15 lej, az Uj Kelet könyvnyvztályában.

Die Talmud Torá in Dicioantuarin sucht für sofort, einen intelligenten unterrichten kann. Offerte an Raabner Krausz. 8787

הודעה
יבוקש רבך בשנים אשר פו
שנים ברוחו שיטת אלמנת הרב
או יתן לה כך כספיים בעד הוקרה
ויתבר שם לרב החפץ באלה
ישלח מכתבו להמשרדה של עליה
8803 וז תחת את רחמיביתנו.

50 éve tennado tuszer és vegyes
üzletem
betegség miatt azonnal
kiadó.
Schwartz Áron, Albatulja

Keresek lehetőleg belvárosban, előszoba és fürdőszoba garzon lakást. Ajánlatokat „Jól fizetek“ jellegre a kiadóba kérek.

Zsidó fiatalember lakást és kosztot kap Egyetem-utca 5, a. 3. 8798

Primör eladó, kirakatervező uridivat kereskedőségét állást keres. Cim a kiadóban. 8805

Eredőbutor vadonatúj, legszsbb, legmodernebb kivitelben eladó. Értkezn Malom-utca 10 alatt.

Két szép szoba kiadó.

belvárosban, irodának (Telefon bevezetve.) Cim a kiadóban

Kiadó május 15-én új házban 2 szoba, konyha mellék helyi égekkel. Értkezn Nagy, Tordai-ut 35

האוצר ישראל עם כל כתבו
רקס ל פרין אוצר האוצר
ספרים הישנה והחדשה וכל
השמשו קרושה נמצאים במחירים
Weisz Salomon Sighetul-Marmatie Str. Dragos Voda No. 8. 8804

Egy intelligens zsidó leány lakást kaphat esetleg teljes ellátással. Cim a kiadóban. 8798

Tavaszi ujdonságok érkeztek

Neumann M.

férfi- és fiu ruhaáruháza
Cluj, Plata Unirii No 14.

Jó könyvek

Dosztojevszkij: Szegény emberek . . . 66	Wells: Felszabadult világ . . . 90
Anatole France: Komediás történet 70	Zola: Germinal . . . 210
Flaubert: Három mese . . . 140	Strindberg: Haláltánc I-II. . . 140
Dickens: Pickwick Club . . . 420	France A.: Coignard Abbe.Epi- kur kertje . . . 170
Dante (Babits): Pokol . . . 170	France A.: Pártütő angyalok . . 144
" Purgatorium . . . 170	Wilde: Doryan Gray . . . 280
" Paradicsom . . . 170	Farrere: Uj emberek . . . 240
Gerald: Szeretni . . . 160	Kuprin: Szulamit . . . 200
Hoffmann: thal: Akárki . . . 100	Benoit Pierre: Ferte kisassony . 240
Knut Hamsun: Lyngre szerkesztő . 160	Romain Rolland: Anette és Szilvia . 200
Karinthy: Tanár ur . . . 110	Jack London: A méhek dala . . 72
" Jelbeszéd . . . 120	
Rab Gusztáv: Mocsárláz . . . 200	
Tagore: Hajtóröttek . . . 280	
Mark Twain: Koldus és királyfi 130	
Unamuno: Ez aztán a férfi! . 120	

Kaphatók az
Uj Kelet könyvnyvztályában
Kérjen könyvjegyzéket! 10% felár

Vaskereskedők és gyárosok!

Legjobb, legolcsóbb bevásárlási forrás: rud-, beton- és fazonvas, mindennemű lemezek, fémek és félkész-gyártmányok, gáz- és forrosóvek, csavarárak (Brevillier & Urban) műszaki cikkek stb. stb. En-gros.

I. NACHT

Socletate
In nume
colectiv

Központ: Bucuresti, Strada C. A. Rosetti No 7,
CLUJ, Str. Memorandului 20. Telef. 6-53.
F i ó k o k :
Arad, Braşov, Galaţi, Oradea-Mare, Timisoara, Wien, Paris. — Táviratcím: METALNAOHT.

Szerkesztőség
hivatal és
Cluj-Kolozsvár
L. Pop. (Brassa
Telefon: Szer
és kiadóhivata
Zs. N. Sz.
Kéziratok ki
szerkesztőség
zendők. Kézra
adunk vi

1925 április

Van egy t
kalatos módon
napjainktól. N
semmiféle me
imázó szoltáro
nyilvánulása a
sodik ki, ho
küldenek egy
amely ezen a
sem azért tört
repessenek zsid
hanem főleg
ünnepek tört
a zsidó gyüleke
Ösmerjük

Valamikor rég
idején, Artaxer
perzsa kormán
mindenkori an
irtó tervet for
elő zsidóság el
tervének jóváh
hagyott paran
minden tartom
tartójához, hog
napon, — Adá
fegyveres erőve
ságra és irtsana
és nőt, aggot é
parancs szágul
zsidók tehetetle
közelgő bizony
len az utolsó p

A perzsák
az írás — belé
és a fiatal zsid
királynője lett
rállyne a király
el fáját és népe
lott. Eszter kir
könyörögte kir
életükben fenye
engedély és leh
sére. Az irtópa
volt idő és leh
zsidók felfegyve
véres védekező
védekező haren
aki Eszter kirá
talán unokabá
kat sejtet itt a
harc véres volt

Es a véres
a zsidó önvédél
lami egészen ki
hangzó parancs
perzsa birodalo
ugy mondanók,
ben felszólítja a
vényül hagyja
dékre, hogy en
kére — a halál
nekülés emléké
egymásnak.

Hát nem kü
ban és országut
küzdelemben el
és a diadalmas
gondolata nem
döztessen a zsid
tendő: nem a
támogatta a zsid
királynénak, aki
könyörögte ki e
másnak, önmag
ber szinte meg
sének tartani.

Csak egy mé
keresztül kell ne